

สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกซ้อมตามแผน เตรียมพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง

ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ

3 กันยายน 2555

แผนเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง

ความเป็นมา

สืบเนื่องจาก ครม. ได้มีมติเห็นชอบนโยบายการเตรียมความพร้อมแห่งชาติเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2548 เพื่อรองรับสภาวะวิกฤติของประเทศ ให้ทุกภาคส่วนมีการเตรียมความพร้อม เพื่อพร้อมเผชิญกับสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งมีนโยบายที่มุ่งเน้นให้มีระบบการบริหารจัดการในการเตรียมพร้อมอย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

กระทรวงพลังงาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมพร้อมด้านเชื้อเพลิงและพลังงานเพื่อจัดเตรียมแผนการเตรียมพร้อมด้านเชื้อเพลิง และพลังงาน ซึ่งครอบคลุมถึงน้ำมัน ก๊าซปิโตรเลียมเหลว ก๊าซธรรมชาติ และไฟฟ้า

โครงสร้างคณะกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน

โครงสร้างคณะกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน (ต่อ)

คณะกรรมการเตรียมพร้อมด้านเชื้อเพลิงและพลังงาน
(รองปลัดกระทรวงพลังงาน)

คณะอนุกรรมการ
ปฏิบัติการเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง
(อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน)

คณะทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหา
การขาดแคลนน้ำมัน
(ผอ.สำนักบริการธุรกิจและการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง)

คณะทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหา
การขาดแคลนก๊าซปิโตรเลียมเหลว
(อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน)

คณะทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนก๊าซธรรมชาติสำหรับรถยนต์
(ผอ.สำนักความปลอดภัยธุรกิจก๊าซธรรมชาติ)

แผนเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การขาดแคลนน้ำมันและ LPG

การวิเคราะห์ความเสี่ยงของเหตุการณ์

1

Procurement

สาเหตุเกิดมาจาก ...
แหล่งน้ำมันดิบทั้งภายใน
และภายนอกประเทศ
รวมทั้งการจัดส่งน้ำมันดิบ
มายังประเทศไทย

- การปิดช่องแคบฮอร์มุส
- การปิดช่องแคบมะละกา
- หลุมผลิตในอ่าวไทยมีปัญหา
- ไม่สามารถเดินเรือในอ่าวไทยได้
- โจรสลัดโจมตี

2

Processing

สาเหตุเกิดมาจาก ...
โรงกลั่นน้ำมันและ
กระบวนการผลิตน้ำมัน
ผลิตภัณฑ์

- วินาศกรรมโรงกลั่นน้ำมัน
- โรงกลั่นประสบอุบัติเหตุทำให้
ต้อง shut down กะทันหัน

3

Distribution

สาเหตุเกิดมาจาก ...
การจัดส่งน้ำมันผลิตภัณฑ์
ทั้งทางรถ, ทางเรือ, และ
ทางท่อ

- วินาศกรรมท่อส่งน้ำมัน/
คลังน้ำมัน ทำให้ไม่สามารถ
จ่ายน้ำมันจากคลังได้

แผนเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การขาดแคลนน้ำมันและ LPG

การแบ่งระดับความรุนแรงของสถานการณ์น้ำมัน

ระดับ 1: ปริมาณการจัดหาน้ำมันลดลงร้อยละ 10-20 ของความต้องการใช้ในประเทศ
ตัวอย่าง เช่น เกิดอุบัติเหตุหรือประท้วงทำให้การจัดส่งน้ำมันหยุดชะงัก

ระดับ 2: ปริมาณการจัดหาน้ำมันลดลงร้อยละ 20-40 ของความต้องการใช้ในประเทศ
ตัวอย่าง เช่น เกิดการประท้วง จลาจล หรือ อุบัติเหตุ ที่ทำให้โรงกลั่นน้ำมันต้องหยุด
การผลิต (Shut Down) กะทันหันเป็นระยะเวลาหนึ่ง หรือ เกิดภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม
แผ่นดินไหว ทำให้คลังน้ำมัน/ท่อขนส่ง น้ำมันเกิดความเสียหายไม่สามารถจำหน่ายน้ำมัน
ได้ตามปกติ

ระดับ 3: ปริมาณการจัดหาน้ำมันลดลงร้อยละ 40-60 ของความต้องการใช้ในประเทศ
ตัวอย่าง เช่น เกิดวินาศกรรม หรือ อุบัติเหตุ ที่ทำให้โรงกลั่นน้ำมันต้องหยุดการผลิต
(Shut Down) หรือ เกิดมรสุมในทะเล หรือ ช่องแคบมะละกามีปัญหา ทำให้น้ำมันดิบ/
สำเร็จรูปไม่สามารถนำเข้าได้ตามแผน

ระดับ 4: ปริมาณการจัดหาน้ำมันลดลงมากกว่าร้อยละ 60 ของความต้องการใช้ในประเทศ
ตัวอย่าง เช่น เกิดสงคราม ปิดช่องแคบฮอร์มุซ ในพื้นที่ตะวันออกกลางซึ่งเป็นแหล่งนำเข้าน้ำมันดิบที่สำคัญ หรือ ปิดช่องแคบมะละกา หรือ ปัญหาโจรสลัด ทำให้ไม่สามารถนำเข้าน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปได้

แผนเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การขาดแคลนน้ำมันและ LPG

การแบ่งระดับความรุนแรงของสถานการณ์ LPG

ระดับ 1: ปริมาณการจัดหา LPG ในส่วนภูมิภาคลดลง ร้อยละ 10-15 (1,800-2,700 ตัน)
มีสาเหตุมาจากปัญหาการขนส่ง (ระหว่างคลังไปคลัง) เช่น การประท้วงหยุด
เดินรถไฟและเกิดมรสุม ทำให้เกิดการขาดแคลนเฉพาะพื้นที่

ระดับ 2: ปริมาณการจัดหา LPG ต่อวันลดลง มากกว่าร้อยละ 15-25 (2,700-4,500 ตัน)
มีสาเหตุมาจากการหยุดเดินเครื่องกะทันหันของ โรงแยกก๊าซ 1 แห่งและ
โรงกลั่น 1 แห่ง/หรือ โรงกลั่นขนาดใหญ่ 2 แห่ง

ระดับ 3: ปริมาณการจัดหา LPG ต่อวันลดลง มากกว่าร้อยละ 25-40 (4,500-7,200 ตัน)
มีสาเหตุจากการหยุดเดินเครื่องกะทันหันของ โรงแยกก๊าซ 2 แห่ง/หรือ
โรงแยกก๊าซ 2 แห่ง และโรงกลั่น 1 แห่ง

ระดับ 4: ปริมาณการจัดหา LPG ต่อวันลดลง มากกว่าร้อยละ 40 (>7,200 ตัน)
มีสาเหตุมาจากการนำเข้า LPG จากต่างประเทศไม่เป็นไปตามแผน

สรุปมาตรการตอบสนองต่อวิกฤติการณ์ขาดแคลนน้ำมัน

ระดับ	มาตรการจัดหา	มาตรการด้านการใช้	มาตรการควบคุม
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ค้า SWAP น้ำมันระหว่างผู้ค้าน้ำมัน 2. ขอเก็บสำรองน้ำมันแทนกันหรือมอบหมายเก็บสำรองแทนกัน 3. เร่งนำเข้าน้ำมันสำเร็จรูป 		
2	<ol style="list-style-type: none"> 4. ให้อัตราการส่งออกน้ำมันสำเร็จรูป 5. เพิ่มกำลังการผลิตของโรงกลั่นให้เต็มกำลังการผลิต 6. โรงกลั่นปรับ yield การผลิตให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ขาดแคลนมากขึ้น 7. ขอความร่วมมือผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมงดส่งออกน้ำมันดิบ/คอนเดนเสท 8. เร่งนำเข้าน้ำมันดิบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ผู้ค้าน้ำมันติดตามปริมาณการจำหน่ายให้อยู่ในระดับปกติ 2. รณรงค์การประหยัดพลังงาน เช่น ขับรถไม่เกิน 90 กม./ชม. ส่งเสริมใช้รถสาธารณะ เพิ่มการให้บริการขนส่งมวลชน/จุดเชื่อมต่อ 3. ผ่อนผันน้ำหนักบรรทุก 	
3	<ol style="list-style-type: none"> 9. จัดสรรและจำกัดปริมาณน้ำมันองค์ประกอบที่นำไปใช้เป็นวัตถุดิบในปีไตรมาส 10. เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น 11. จัดหาคอนเดนเสทจากแหล่ง JDA เข้ามาใช้ในประเทศ 12. ผ่อนผันลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิง 	<ol style="list-style-type: none"> 4. ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่ประชาชน 5. ยกเลิกเส้นทางที่บังคับห้ามวิ่งของรถบรรทุกสินค้า/รถขนส่งน้ำมัน 6. จำกัดเส้นทางวิ่งของรถในเขตเมือง (Restricted Zone) 	
4	<ol style="list-style-type: none"> 13. ห้ามส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิง 14. นำเข้าน้ำมันดิบและคอนเดนเสทจากแหล่งสัมปทานในต่างประเทศ 15. ห้ามผู้ได้รับสัมปทานส่งออกน้ำมันดิบและคอนเดนเสท 16. จัดซื้อน้ำมันดิบในลักษณะรัฐต่อรัฐ (G2G)/APSA 17. ห้ามจำหน่ายน้ำมันองค์ประกอบที่ส่งเป็นวัตถุดิบให้ปีไตรมาส 	<ol style="list-style-type: none"> 7. จำกัดเวลาการเปิดปิดห้างสรรพสินค้า 8. ปิดไฟฟ้าภาคพาณิชย์ เช่น สนามกอล์ฟ / ป้ายไฟโฆษณา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ควบคุมปริมาณและราคาจำหน่าย 2. บังคับใช้มาตรการประหยัดพลังงาน 3. กำหนดเพดานการเก็บน้ำมันของผู้ใช้ 4. ควบคุมโรงกลั่นและธุรกิจพลังงาน 5. จัดสรรปริมาณน้ำมันโดยจัด priority แต่ละภาคส่วน

ตัวอย่างมาตรการควบคุม

1. กำหนดเพดานการเก็บน้ำมันของผู้ใช้

อาทิเช่น

- ห้ามเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณที่กำหนด
- เกษตรกรทำประมงให้ซื้อได้ครั้งละไม่เกินปริมาณสำหรับถังบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิงประจำเรือประมง
- ผู้ประกอบธุรกิจหรืออุตสาหกรรมให้ซื้อน้ำมันได้ไม่เกินปริมาณที่เคยซื้อตามปกติ โดยแสดงหลักฐานต่อผู้ค้าน้ำมัน หรือผู้จำหน่ายน้ำมัน

2. ควบคุมโรงกลั่น และธุรกิจพลังงาน

อาทิเช่น

- ควบคุมการผลิตและจำหน่ายน้ำมันให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7
- กำหนดเพดานปริมาณวัตถุดิบที่จะนำของส่งให้โรงงานปิโตรเคมี
- รายงานข้อมูล การรับ/จ่าย/ คงเหลืออยู่ของน้ำมันแต่ละชนิดทุกสัปดาห์ ตามแบบที่กำหนด
- ให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 10 และสถานีบริการรายงานข้อมูลการรับ / จ่าย / คงเหลืออยู่ของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดเป็นประจำทุกวันตามแบบที่กำหนด

ตัวอย่างมาตรการควบคุม

3. จัดสรรปริมาณน้ำมัน โดยจัด priority แต่ละภาคส่วน

1. เพื่อใช้สำหรับรักษาชีวิตประชาชน อาทิเช่น โรงพยาบาล
2. เพื่อป้องกันทรัพย์สิน และความปลอดภัยของประชาชน อาทิเช่น ตำรวจ
ดับเพลิง / ทหาร
3. เพื่อบริการปัจจัยพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค อาทิเช่น รถเมล์ รถไฟ รถประจำ
รถไฟฟ้า และรถราชการ
(คณะกรรมการเตรียมพร้อมด้านเชื้อเพลิงและพลังงาน จัดสรรปริมาณน้ำมัน
เชื้อเพลิงให้แต่ละจังหวัดตามความเหมาะสม โดยใช้สถิติการจำหน่ายน้ำมันของ
ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 เฉลี่ย 6 เดือน)
4. กำหนดปริมาณการจ่ายน้ำมัน / LPG

ตัวอย่างโครงสร้าง

คณะกรรมการเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงจังหวัด

ประกอบด้วย

- ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานคณะกรรมการ
- ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด	คณะกรรมการ
- พาณิชยจังหวัด	คณะกรรมการ
- ขนส่งทางบกจังหวัด	คณะกรรมการ
- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	คณะกรรมการ
- สรรพสามิตจังหวัด	คณะกรรมการ
- ผู้แทนผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7
(ที่มีคลังน้ำมันในพื้นที่)	คณะกรรมการ
- ปลัดจังหวัด	คณะกรรมการ
- อบจ.	คณะกรรมการ
ฯลฯ	
- พนักงานจังหวัด	เลขากรรมการ

หมายเหตุ เพิ่ม / ลดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด

ตัวอย่างโครงสร้าง คณะทำงานเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงจังหวัด (ต่อ)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ประสานการปฏิบัติการตามแผนในภาวะปกติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดเวลา
- ประสานขอความช่วยเหลือ / สร้างเครือข่าย(Cluster) ระดับจังหวัด โดยเฉพาะที่มีคลังน้ำมัน / LPG
- ดำเนินการ / อำนวยความสะดวก / บันส่วนน้ำมันในพื้นที่
- ควบคุม / ตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรการควบคุม
- รายงานข้อมูล
- อื่น ๆ

หมายเหตุ เพิ่ม/ลดหน้าที่ความรับผิดชอบได้ตามความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด

ขั้นตอนกรณีเกิดภาวะวิกฤตรุนแรงด้านน้ำมันเชื้อเพลิง

คณะกรรมการเตรียมพร้อมด้านเชื้อเพลิงและพลังงานกระทรวงพลังงาน

- วิเคราะห์ความรุนแรงสถานการณ์/ประสานข้อมูลข่าวสารกับจังหวัด
- พิจารณาใช้มาตรการด้านการจัดหา / การใช้
- พิจารณาใช้มาตรการด้านการควบคุม
- จัดสรรน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละจังหวัด

คณะทำงานเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงจังหวัด

พิจารณา / ดำเนินการตาม
แนวทางในการบริหารจัดการตามสถานการณ์

- จัดลำดับความสำคัญในการปันส่วนให้แต่ละกลุ่ม / ภาคส่วน
- กำหนดสัดส่วน / ปริมาณที่ต้องจัดสรรให้แต่ละกลุ่ม / ภาคส่วน
- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจ
- การเก็บน้ำมัน / LPG (ของผู้ใช้)

การควบคุม / การตรวจสอบ
ตามมาตรการควบคุม

- กำกับดูแลการใช้ไฟฟ้าในภาคพาณิชย์
- ตรวจสอบปริมาณน้ำมันรับ – จ่ายที่คลังน้ำมัน / LPG สถานีบริการน้ำมัน / LPG (เพื่อป้องกันการกักตุน)
- ออกตรวจสอบสถานประกอบการ / สถานที่เก็บรักษา (เพื่อป้องกันการกักตุน)
- ควบคุมการจำหน่ายน้ำมัน/LPG ไม่ให้มีราคาสูงเกินไป

ข้อมูลต้องสำรวจเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการปันส่วน

ปริมาณ : พันลิตร

ข้อมูลพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและความปลอดภัยชีวิต / ทรัพย์สิน				
ประเภท	ปริมาณการใช้เชื้อเพลิงต่อเดือน			
	ดีเซล	เบนซิน	เตา	LPG (ตัน)
1. เพื่อใช้สำหรับรักษาชีวิตประชาชน - โรงพยาบาล - มุณินิธิที่ช่วยเหลือประชาชน				
2. เพื่อป้องกันทรัพย์สิน และความปลอดภัยของประชาชน - ตำรวจ - ดับเพลิง - ทหาร - รถราชการ				
3. เพื่อบริการปัจจัยพื้นฐานในด้านสาธารณูปโภค - กิจการไฟฟ้า - กิจการประปา - รถสาธารณะ - รถไฟขนส่งสินค้า - รถบรรทุกสินค้า - เรือบรรทุกสินค้า				

ข้อมูลต้องสำรวจเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการปันส่วน

ปริมาณ : พันลิตร

ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม			
ประเภท	ปริมาณการใช้เชื้อเพลิงต่อเดือน		
	ดีเซล	เตา	LPG (ตัน)
-อุตสาหกรรมอาหาร (ไม่รวมเพื่อการส่งออก)			
-ผลิตน้ำดื่ม			
-.....			
-.....			
-.....			